

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok ... 4 koruny — hal. Na pol roka ... 2 " — " Na štvrt roka ... 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník, kraj. vyslanec. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Nový boj.

— No pane Tisza, ako sa vám páči ministerské kreslo, po ktorom ste tak bažili? Ako sa cítite v tej hodnosti, o ktorej toľko sa vám snilo? Tak sa vám vodí, ako ste mysleli? Či by nebolo lepšie bývalo, popustiť hodne z tej vysokomyselnosti, ktorá viedla vás, aby ste úrad tento zaujali? — Zdá sa nám, že do trpkého jablka ste zahryzli. No len vydržte, postaráme sa, aby ste ešte lepšie smraštili tvár. Veru áno! Škoda bolo tak sa nadúvať a rozhadzovať, že tak a tak zlomíte opozíciu s vašou železnou rukou. Len chýr váš bol nebezpečný. Toho sa naľakali bojazlivci, ktorí obávajú sa o ablegátsky mandát; ale veru smeľší, najmä my, ľudáci, zaraz sme zbadali, že ľahký ste na miere, a že kanóny vaše len papierovými guľami sú nabité. Nikto sa vás nebojí! Veru poriadne vás načali jak v novinách, tak aj v snemovni. Tak treba!

Veľmi smiešne vyzeralo, keď ste sa predstavili snemu. Nechceli vás počuť. Neboli zvedaví na váš program bojovníci, ktorí nenávidia vás a vykázali vám vojnu, a to nemilosrdnú bez ohľadu, hoc aké sľuby hodíte národu do očí. Len ukradomky ste sa dostali do siene, a hneď ste museli pocítiť nepríjemné výkriky: Von s nim! Čo tu hľadá? Nechceme ho počuť! ... No, na moj' pravdu, ktorého vodcu takto vítajú, môže byť istý, že nebude sa dlho honosiť a pýšiť v kresle ministerskom. Veru nie! Ten má dni spočítané. A hoc ako sa driapete za hodnosťou, musíte padnúť! Hanobne zutekáte medzi posmeškami krutého, ale za spravедlivú vec bojujúceho nepriateľa.

Tak sa patrí! Nech padne ten, ktorý nechce

a nevládze uspokojiť rozdrážený a po spravедlivosti dychtiaci národ, a ktorý znovu chce uviesť do života dobu násilnosti a neludskosti. Ktorý pravý občan žiada takéhoto vodcu? Dolu s nim! Kto by chcel, aby obnovili sa časy — ktoré preklíname — keď pravda a zákon žiadnej ceny nemaly a keď z práva občianskeho posmech robili všeliakí mamľasi liberálni. Oh, to už nikdy viac nebude! Pán Tisza veľmi sa prenáhlil, keď na toto rátal. Národ nenie viac necitlivé hovädo. Aj smelosti nadobudnú. Nebude trpeť žiadne urážky, a nenaláká sa drabantov, ktorých poslala by vláda naň. Ani náš ľud na Horniakoch nebude taký trpezliví, aký bol v minulosti — a to na svoju škodu. Budeme mať starosť, aby nebol poslušným otrokom židákov a panákov nadutých s prázdnyimi vreckami, ale aby sa usiloval striasť s krkov ľudí, ktorí nič dobrého nepreviedli preň, len panovať a rozkazovať chcú. Tam budú krajanovia naši všetci do jedného na ľudovej strane. Budú viesť zástavu našu k víťazstvu, zástavu to strany kresťanskej. *My len kresťanskú vládu budeme napomáhať.* Židovskej a frajmaurerskej vykážeme boj. Boj o život a o smrť. Lebo sa jedná o budúcnosť krajiny. My od Tiszu nič dobrého nečakáme. Ani oklamať sa nedáme. Veď ani liberálov neuspokojil s jeho chatrným programom, ktorý ustavične pláca, ako deravý kabát. Ako by nás bol uspokojil, keď medzi nami a ním stojí celý svet. Liberáli inšie čakali od neho. Mysleli, že ozaj ukáže sa silným a neohrozeným; že nasíti tých, ktorí vystierajú ruky k nemu; že splní, o čom sa im snivalo; že podarí sa mu uzavrieť pokoj medzi bojovníci a uskutoční zákonitú a prirodzenú požiadavku národa. No, sklamali sa, lebo Tisza zhola nič nevyplní z toho, čo národ žiada, a čo

by ulavilo biedu a farchy jeho. Ba naopak, chce uviesť do života násilenstvá a nezákonnosti. Na to sa chytil. Práve preto musí padnúť. Musí, čo by čo robil!

Síce sľubuje všeličo. Hladká národnosti, že nedotkne sa práv jejich. (To sa nepáči liberálom.) Že vraj pokoj dá katolíkom, aj školám jejich. (To sa nepáči židákovi a frajmaurerom.) Že bude sporiť na všetky strany. (To sa nepáči staroliberálom, ktorí obrok čakajú.) Aj vojenské ústavy dostaneme — ak Rakúsko privolí k tomu. Sľubuje popraviť platy stoličným a štátnym úradníkom, len aby lepšie kortesovali.

Všetky sľuby Tiszove nie sú hodné fajku dýmu, lebo nie sú spravdivé. Odporuje im pravda a zkušenosť. Každá vláda sľubovala to isté, ale len preto, aby ľud chudobný mámila a za blázňa mala. My nič, ale nič neveríme z tohto programu, lebo sami liberáli podozrive hladia naň. Istí sme, že to je len pasca, ktorú Tisza nastavil, aby zlomil opozíciu. Len že nemá dočinenia s bláznom. Program jeho je samá faľosnosť. Vedia to aj vládni ablegáti, lebo mimo staroliberálov ani jeden neni oduševnený za Tiszu. Andrásiho, Széllóvi a Apponyiho ľudia levidia čakajú aby buchol, hoc sú s ním na jednej strane. Pekné priateľstvo!

Čo máme my ľudáci robiť?

Bojovať proti Tiszovi všade a vždy. Či v snemovni či v okresoch, aby nemohol robiť krivdy a ukrutnosti. Veď aj Bánffy sa chystá proti nemu, ako by sme sa nechystali my? Musíme koniec učiniť tomu panovaniu liberálnemu, ktoré ožobráčilo krajinu.

Vyzývam spolubratov po celom Hornom Uhorsku, nech sa nedajú zväbiť na stranu liberálnu, lebo strana tá odjakživa bola a bude na večné veky na škodu národa. *Každý statočný občan na tom musí pracovať. aby kresťanská vláda riadila ubohú vlasť našu.* Len oplan a bezočivec myslí na pálenie a na peniaze. Statočný ľudák uikdy. S takýmito s radosťou pojdeme do boja. A zvíťazíme!

Dolu s liberalizmom!

Nech žije ľudová strana!

Smelý korteš.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarne u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

POLITICKÉ CHÝRY.

Zvada medzi Körberom a Tiszom.

Je známo, že Tisza dotyčne tých vojenských požiadaviek vydal bol istý program, ktorý mu strana liberálov prijala, a o ktorom myslel si, že s ním aj obštruantov uspokojí. V tomto programe bolo aj to, že právo rozhodovať nad vnútornou sústavou a kommandovou rečou vojska prináleží kráľovi síce, ale z poverenia národa uhorského. Takéto právo kráľovo z poverenia národa, vysvetľoval Tisza zo zákona o vyrovnaní z roku 1867. — V Rakúsku o tom vyrovnaní Rakúska s Uhorskom jest tiež zákon, a v tomto zákone rakúskom spomína sa to právo kráľovo (vlastne tam cisárovo) nad vojskom ako právo Veličenstva výnimečne neobmedzené a vlastné. Dľa rakúskeho tedy zákona panovník nie z poverenia národa rozhoduje nad sústavou a kommandom vojska. Dosť na tom, že u nás Tisza vysvetľuje zákon o vyrovnaní ináč, ako ho v Rakúsku vysvetľujú.

Táto okolnosť zadala príčinu k zvade medzi Tiszom a rakúskym ministrom Körberom. Körber už viaceráz sa osvedčoval na viedenskom sneme proti požiadavkám vojenským uhorských politikov, prizvukujúc, že požiadavky tie nezakladajú sa na zákone uhorskom o vyrovnaní. V takomto smysle bol sa osvedčil aj naposledy, keď vydal bol gr. Tisza svoj program o vojenskej otázke. Körber si myslel, že takým vystupovaním proti Uhorsku uspokojí stránky na sneme rakúskom, ktoré krivým okom hladely na vojenské «výdobytky» Uhorska. Tieto rakúske opozičné stránky, zvlášte Česi a Veľkonemci strojily sa aj stroja sa ešte obštruovať za to, že Rakúsko ustupuje vraj Uhorsku. Česi síce doprajú, ba žiadajú pre Uhorsko maďarské kommando, ale žiadajú pritom aj pre svoje české regimenty české kommando.

Rakúsky minister Körber tedy chcel nespokojencov v parlamente rakúskom uspokojiť s tým, že vystúpil verejne proti požiadavkám vojenským uhorských politikov.

Na toto Körberovo vystúpenie začali u nás obštruanty pobádať Tiszu, aby neoprávnené zamiešanie sa rakúskeho ministrapredseda Körbera do našich práv čo najrozhodnejšie odmietnul. A gróf Tisza prekvapil všetkých. Osvedčil sa proti Körberovi veľmi rozhodne. Povedal, že on by si také niečo nedovolil, ako Körber, ktorého počínanie ináč nepripisuje žiadnej vážnosti, považuje to celé len tak, ako súkromnú mienku vznešeného cudzinca. Jestli by ale dľa mienky Körbera aj politické pomery sa riadiť mali, vtedy on rozhodne postaví sa proti akémukoľvek neoprávnenému vplyvu.

Osvedčenie Tiszovo takmer všetkých ablegátov bez rozdielu uspokojilo. Ale vo Viedni neboli priam spokojní.

Dalo sa predvídať, že Körber nezostane dlžen s odpoveďou. To cítil aj Tisza a akiste z tejto príčiny odcestoval ešte v ten samý deň v noci do Viedne a navštívil aj ministrapredseda Körbera. Čo si tam spolu pohovorili, o tom zprávy mlčia.

Körber potom skutočne odpovedal Tiszovi na viedeňskom sneme. Odpoveď jeho bola menej vypínavá, ako Tiszova, ale bola tiež rozhodná a samý posmech. V nej zopakoval a potvrdzoval všetko to, čo už predtým bol o požiadavkách uhorských spomenul. — Tisza, príjúc nazaď, na sneme našom tiež odpovedal Körberovi, vysvetľujúc a ospravedlňujúc svoje prvé osvedčenie. Po tento druhý ráz bola táto odpoveď Tiszova už o mnoho skromnejšia.

V riadnych pomeroch takéto zvady mávajú ten následok, že jeden alebo druhý z tých pánov musel by zaďakovať, tojest prepadnúť. Aj teraz sa to tak myslelo, že alebo Körber, alebo Tisza pojde. Zvlášte naše židovské noviny vytrubovali, že Tisza nesmierne zvíľazil nad Körberom a tento že už prepadnúť. No doteraz pánu Körberovi nič sa nestalo a pravdepodobne sa mu ani nič nestane.

Nuž prečo sa tedy páni ministri ráčili povadiť? Nuž len z tej pánskej politiky sa to všetko stalo. Körber chcel ukázať svoju silu doma vo Viedni, aby ho chválili a tak aby stal sa voči protivným stránkam pevnejší. Tisza ale tiež potreboval Körbrov nápad, aby zase tu v Budapešti mohol sa ukázať ako hrdina proti Rakúsku, a tak aby zkrotil trochu obštrukciu. Ale prerátali sa páni ministri oba. Ani Körber si nezískal stránky protivné, ani u nás neprestala obštrukcia, bárs aj rakúski, aj uhorskí poslanci boli veľmi uveličení nad smelosťou svojich ministrov. A tak táto jalová komédia pominula bez všetkého nešťastia ako výbuch prázdnej strelby. Tak pracujú naši štátnici «za vlasť», ako čo by inej starosti nemali.

Čo zamýšľa Tisza?

Predbežne len toľko, aby sa akokoľvek udržal na stolci ministerskom. Ale sám ešte nevie, ako sa mu to podarí. On by síce milerád zahral sa na muža s tou «zeleznou rukou» a ako taký, rozprášil by snem aj v exlexnej dobe. Zákon sem, zákon tam, — kto cíti sa byť mocným, urobí si zákony podľa svojej chuti sám. Už zamýšľal aj dvojité snemové pojednávania uviesť, a zamýšľal aj snem rozposlať. Toto poslednie akiste aj urobí, keď nebude už vedieť kam z konop. Na to poukazuje aj to, že na sneme prizvukoval to právo kráľovo, že môže kedykoľvek rozposlať snem, jestli to potreba krajiny tak vyžaduje, tedy aj v dobe ex-lexu. Ale jako sme už v minulom čísle spomenuli, volieb nových sa pán Tisza predsa len bojí. Lebo pri nových voľbách mohol by iba len s tým najhnusnejším násilenstvom preraziť, a také násilenstva obyčajne predsa vylomia krky každému ministrovi. A potom Tiszu beztak považuje krajina celá za násilníka a s najväčšou rozčulenosťou a netrepezlivosťou hľadí všetko v ústrety tým nadejným Tiszovským násilnostiam.

Od volieb tedy Tisza odstupuje predbežne a radí sa o tom, či by nemohol paralellné zasadnutia snemové uviesť. O tomto sa už aj radil s Apponyim, s Hódossym a inými. Toľko sa hovorí, celkom určite, že Tisza zamýšľa koniec urobiť obštrukcii a to v najbližšom čase. Ako to zamýšľa, nevedno ešte.

Bez regrútov.

Ponevác obštrukcia neprestáva, regrútov nemohli doteraz odhlasovať na sneme. Tedy ani assentirka sa nemôže previesť do prvého januára. Starých vojakov boli by mohli pustiť domov už k Vianociam, ale keď nieto ešte regrútov, nenie isté, či ich ešte *aj naďalej nezadržia*. Vojaci byť musejú, či odhlasujú ablegáti regrútov, či nie. Jestli by ich chytró neodhlasovali, vtedy si vojenská vrchnosť musí na iný spôsob pomôcť. A síce pomôcť si môže len dvojakým spôsobom: alebo zavolá *reservistov* do aktívnej služby, alebo podrží aj naďalej tých vojakov, ktorí si už tri roky vyslúžili. Jeden spôsob strašnejší nežli druhý — ale akiste sa chudobnému ľudu toho strašného prekvapenia ujde.

Voľby na staroliberálne kopyto.

Zo psa nebude slanina, ani od staroliberála nemôžeš očakávať slušného zachádzania s právom občanov. Lebo staroliberáli sa opierajú výlučne len na židov, ktorí vedia si rebach spraviť zo svojich služieb vládam preukázaných, a na zotročených úradníkov, ktorí zo strachu nad tým kúskom chleba úradného musejú aj čertove kolesá váľať, keby na to prišlo.

Takáto voľba na starodávne kopyto odohrala sa v Satmáre dňa 24-ho novembra medzi ministrom Hieronymim a Uraym zo strany neodvyslej. Hieronymi je starodávny priateľ židovských kupcov; jeho zásada vôbec je, že Uhorsko len pomocou kupectva (židovského) dá sa pozdvihnúť. Rozumie sa, že teraz, keď stal sa ministrom, a to k tomu ešte aj obchodným, teda židáci naši kšeftujúci mali sa skoro pojašiť od radosti. Tak aj do Satmáru vybrali sa židia z Pešte, aby satmárskych súvercov svojich shromaždili pod zástavy liberálne.

Pri tejto voľbe Hieronymi prešiel väčšinou 54 hlasov. Až do večera síce vo väčšine bol Uray; ale idú také chýry, že sa po celý deň nesmierne podplácalo! (Čo by nie, veď bohatý žid za sebe prajného ministra aj dušu dá.) V noci ale predsa obdržal väčšinu minister Hieronymi. Keď výsledok voľby vyhlásili, to voličov veľmi strašne rozžlobilo. I vrhli sa na miestnosť voľby (jeden hotel) a povybíjali všetky obloky, ba aj v miestnosti samej potrieskali všetko, narobiať škody asi za 30—40 korún. Vybili obloky aj predsedu voľby, taktiež rabínovi, ba ešte aj na kostole židovskom.

Aj v okrese Tiszovom (Ugra) dejú sa nepekne veci. Tu jednoducho nedovolil slúžny Markovič držať programnú reč protikandidátovi Tiszovmu. Do každej obci natrepali žandárov a kopu vojska, že vraj pre bezpečnosť. Hlavný slúžny a šiesti podslúžnovci sledia po okrese, všade vyhrážajú sa, že odoberú licenc na krémy

a na trafiky. — V záležitosti tejto na sneme už aj interpelovali Tiszu. Odpoveď dal Tisza na staroliberálny spôsob takúto: Jemu vraj úradne neoznámili nič o prechmatoch; jestli ale skutočne udaly sa takéto, vtedy najprísnejšie zakročí proti vinnikom. — Nuž pravda, úradne mu neoznámili nič, ani mu veru neoznámia sami na seba páni slúžnovci nič, to je predsa jasné. A tak celá tá prisnosť Tiszova je vlastne bezvýznamná daromnica.

Ako vidíme, staroliberáli vyčínajú si ozaj dľa starého kopyta, mysliac si, že pod Tiszom dovolené a prehliadané im musí byť všetko. Žandárov a vojakov majú, ľud dá so sebou narábať ako nevolná ovca a čo sa aj trochu pobúri, to len obloky židom prebija: liberálnym hlavičkám nestane sa nič, nuž potom už nevedia ti páni, čo robiť od volencienstva. — Hanba to pre celú krajinu uhorskú, že sa tu také opovážlivé hnusné voľby prevádzajú vôbec môžu, ako čo by ani nie vzdelaní ľudia, lež voľajákí krvežizniví tatári sedeli v úradoch.

Bánffyho bláznivé huby.

Bánffy je kalvín, je človek bohatý, ctibažný a strašne namyslený. Nevie sa teda uspokojiť, že jedného iného kalvína — Tiszu — a nie jeho vymenoval kráľ za ministra. Už od mesiacov mátožil v novinách o akejsi svojej, novej strane politickej. Teraz už nevie sa zdržať ďalej a skutočne chce utvoriť stranu novú proti strane liberálnej. Tá jeho strana má byť tiež liberálna, tiež na základe vyrovnania postavená, tiež opierajúca sa hlavne na židov a kalvínov, ako strana Tiszova. Rozdiel tedy medzi Tiszovou liberálnou a Bánffyho stranou nenie vlastne žiaden iný len ten, že Bánffy chcel by mať stranu protivládnu, stranu takú, ktorá vzala si do programu celkom verejne všetku násilnosť, prenasledovanie občanov a vykrucovanie zákonov.

O tejto strane radili sa a ju utvorili minulé dni v Kluži, kde bol prítomný aj Bánffy a kde v zdĺhavej reči vykladal program tej strany jeho, ktorú pomenoval «novou stranou».

Hlavná zásada toho programu je: vybudovanie «jednotného maďarsko-národného štátu». Všetky ostatné body jeho programu osnované sú tak, aby tejto jeho hlavnej zásade slúžili. Žiada tedy ponajprv samostatné colné územie, to jest neodvyslosť hospodársku (hmotnú) od Rakúska. Priznáva sa, že ako minister bol proti tej neodvyslosti, ale len preto, že vtedy ináč robiť nemohol. Žiada neodvyslosť peňažnú od Rakúska, to jest samostatnú štátnu banku národnú. Žiada pre regimenty uhorské maďarské kommando a zapiera právo kráľa, že by rozhodoval sám nad vnútornými záležitosťami vojska. Žiada zoštátnenie všetkých úradov, iebo len vtedy pripoja sa všetci úprimne k vybudovaniu toho maďarsko-národného štátu. Žiada aj reformu (obnovenie) parlamentarizmu, to jest nový volebný zákon, ustálenie cenzu, rozdelenie okresov, prípadne aj všeobecné hlasovacie právo, ale všetko toto len na taký spôsob, aby to bolo v prospech toho maďarsko-národného štátu. Preto, hovorí, zvlášte na národnostných vidiekoch len veľmi obmedzene

by sa mohlo to všeobecné hlasovacie právo dopustiť. Tiež celkom nehanebne a otvorene hovorí, že právo osobné pre človeka síce je veľmi pekná vec, ale že národnosti u nás vôbec žiadneho práva mať nemôžu. Ďalej žiada zoštátnenie všetkej výučby (škol akýchkoľvek), iebol takéto školy sú prajné maďarsko-národnému štátu. Konfesionálne školy podporovať štátnymi peniazmi je hriech proti myšlienke maďarsko-národného štátu. — Na konci reči chválil sa Bánffy, že dľa jeho zkusenosti aj jeho Veličenstvo, pán kráľ je za vybudovanie maďarsko-národného štátu.

Ajhla programm násilníka. Chcel by čosi vybudovať a svojim plánom k vôli pozbaviť skoro polovicu národa o všetky práva. Každý vážnejší človek sa iba zasmee nad takou hatlaninou. A tá reč jeho! Tak nepekne sošstavovať vety ani kočiš by nevedel. A Bánffy bol kedysi ministrom Uhorska.

Noví nadžupani.

Pomaly chcel by si Tisza svojích ľudí posadiť na stolce nadžupanské a pozbaviť sa privržencov Széllových. Tak nitrianski staroliberálni bánfihusári pracujú na tom, aby na miesto terajšieho Kramolina, dostali povestného Súlovského za nadžupana. Dvaja ablegáti liberálni nitrianski prihlásili sa vraj k strane novej Bánffyho. — Nitrianský nadžupan Kramolin už zadal aj poďakovanie, čo mu však Tisza ešte neprijal. Tiež poďakoval sa aj trenčanský Ostrolucký.

Osvedčenie.

Behom minulého týždňa mi z istého prameňa do uší prišlo, že pán Fraňo *Skyčák*, čo môj protikandidát v bobrovskom volebnom okrese medzi inými aj s tým dôvodom kortešuje už teraz, že ja na budúce nemieniac vystúpim, jeho kandidáciu podporovať budem. Za povinnosť si držím v záujme mojom a cteních voličov mojich sa osvedčiť, že ja nielen nemienim pánu Fraňovi Skyčákovi k vôli odstúpiť, ba áno v páde dôvery si za šťastie najväčšie držať budem okres bobrovský aj na budúce v sneme zastupovať môcť. V celej tejto záležitosti je len to pravda, že som ja pána Fraňa Skyčák, keď sa do ústredného «ľudového kruhu» za člena hlásil — nehľadiac na jeho nepriateľské city oproti mne — jeho ku prijatiu v porade našej vručne odporúčal, a on následkom tohoto môjho odporúčania aj prijatý bol.

Budapešti, dňa 16. novembra 1903.

Zoltán Zmeskál, kraj. vyslanec.

Krestania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Káplnka Najsv. Trojice Božej

s korunovaním blahoslavenej Panny Marie a poklonu činiacim anjelma na vrchu «Čertovica».

(Dokončenie.)

Ak do budúcej jari potrebná summa na kaplnku už bude, tak hneď na jar sa už ide kaplnka starať. Keď sa viac peňazi nasbiera, vtedy bude kaplnka väčšia a skvostnejšie.

V slávnom meste Breznóbánya už od teraz horlivi katolíci majú úmysel s bandou slávnostne viesť procesiu na vrch Čertovicu ku posviacke kaplnky; tam na tom vysokom vrchu pri prvej slávnostnej sv. omši v kaplnke, pri nekrvavej obete Krista Pána, sbor spevácky zo slávneho mesta Breznóbánya, richtuje sa už od teraz vo štvorhlase s bandou spievajúc, Velebnosť Božiu s najhlbšou úctou zvelebovať.

Majú prísť i panny v bielom rúchu oblečené, ktoré v nevinnosti svojej, tiež poklonu a úctu vzdávajú budú milému Pánu Bohu a Panny Márie.

Svojim časom sa všetko akurátne uverejní, žeby ľud kresťanský vedel, a tak aby na tej radostnej svadbe nebeskej, — kto len môže — účasť bral.

Od «Čertovice» vedúca cesta stará ku vrchu «Dumbier», ktorá je dlhá a úzka, a po ktorej ťažko by bolo rúdu z vrchov vozíť, jako poklady zemské; tá znamená cestu do neba, ku pokladom nebeským.

Od «Čertovice» vedúca cesta v ľavo na vrch «Čertová svadba», ktorá je dosť pekná a krátka cesta, ale poklady žiadne sa tam nenachádzajú, znamená cestu do pekla.

V celej našej vlasti uhorskej podobné miesto na významnosť, ako na Čertovici, sa nenachádza.

Na tom vrchu «Čertovica» najdeme útechu pre večnosť každý, ktorí sa s účastníme na pobožnosťach; tam budeme rozjímať, — s oču slzi ľútosti roniac, — o márnosti svetskej, ktorú vidiac a počujúc dolu v dolinách hlučne sa ozívať, kde čerti a diably ľuďom šepkajú, žeby ich mohli priviesť do pekla; — tam budeme rozjímať v srdciach našich o nebeskej radosti, keď z tej výšiny pohliadneme ešte na vyššie vrchy, tiež i na nebo. Uvidíme tam prázdny, hole, kde hrobové ticho panuje, a iba vtáctvo nebeská radostne spievajúc, Velebnosť Božiu krásne osla-

vuje. — Vinde niekedy dobrý pastier so stádom pást; tam nevine v tichosti na fujare pískajúc, tiež Boha oslavuje, jako niekdy Dávid. Keď pozreme na nebo krásne jasné, hneď túžba naša je, ta do neba dostať sa.

Keď kaplnka na vrchu Čertovica sa vystaví, bude to znamenať horiacu sviecu nebeskú medzi pokladami zemskými, zlata, striebra atď.; bude to znamenať svetlo Kristovo medzi pokladami nebeskými, ktoré poklady sú najistejšie, keď ich hľadáme a potom ustavične bedlíme, aby sme ich neutratili. V modlitbe za duše umretých tiež pripomínáme: A svetlo večné nech mu svieti až na veky vekov. Amen.

Táto horiaca svieca na vrchu «Čertovica», keď s Božou pomocou podarí sa dielo toto Božie previesť, bude svietiť i celej našej vlasti Uhorskej všetkým, čo sa vo tme neveri nachádzajú, neuznávajúc Otca nebeského za svojho Stvoriteľa, Vykupiteľa a Posvätitela, a Pannu Mariu za Matku Božiu, tiež i za patrónku drahej našej vlasti uhorskej.

Hriešny človeče! Pomysli si už raz na smrť, súd, nebo a peklo. Pokým žiješ, slúž Bohu jedine, lebo nevieš istú hodinu smrti svojej. — Varuj sa tých čertov z «Čertovice», žeby ta po peknej a krátkej ceste vedúc, neprivedli na «Čertovú svadbu», lebo na veky zatratený budeš; nik viac ta nevypustí na tento krátko trvajúci márnny, ach! márnny svet, žeby si dobré skutky konať mohol. Beda tomu človeku, ktorý sa dá čertom pod moc.

Nech to svetlo svieti ustavične, na tom vrchu Čertovica, za vyslobodenia duší z očistcových múk.

Duše s očistca, keď skrze naše vrúcne modlitby a sv. omše sa vyslobodia z múk hrozných, a pridú do neba, oni hneď za nás dobrodincov budú orodovať pred Pánom Bohom. — Hľa! aká je to dobrá odplata nám.

Milujme sa vo spolok všetci, ako bratia a sestry, a postavme na vrchu Čertovica horiacu sviecu, svetlo Kristovo, ktoré niekedy i vo večnosti, keď už naše telo zmeravie a do hrobu tmavého do dňa súdneho sa uloží, na veky svietiť nám bude.

Nech bude naša obeta tak milá a príjemná na tom vrchu, jako bola obeta Ábelova.

Milí bratia a sestry v Kristu! Ja nehodný ctiteľ Boží a Panny Marie, srdečne Vás pozdra-

vajúc v mene Božom, prosím lásky vaše, vás horlivých kresťanov, nezabúdajte na tento môj úmysel, ktorý už na toľkoto je prevedený; podporujte láskave dielo Božie a Pán Boh vás i vaše pokolenia požehná; niekedy ešte za to, odplata vaša istá bude v nebi.

Smilujme sa, smilujme sa nad trápiacima sa dušama v očistci!

V kaplnke tej budú sa každoročne sv. omše za duše v očistci slúžievať.

Ach! nie jeden cestujúci čez Čertovicu si pred Najsvätejšou Trojicou Božou pokľakne a vrúcne vzdychy — na tom vysokom vrchu — s uprimného srdca svojho k nebesám zasielať bude, volajúc: Bože môj, Bože môj milý! vysliš mňa nehodné dieťa Tvoje, ktoré si stvoril, vykúpil a posvätil. Prehrešujem sa každú chvíľu života môjho a proti Velebnosti Tvojej. Smiluj sa nado mnou a nedaj, nedaj mne večne zahynúť, ani tým, čo dielo toto ku poklone Tvojej vystavili; osvieť darom Duchom svätým v našej vlasti uhorskej, mojich milých bratov a sestry v Kristu, ktorí tú slabosť majú, že sú čertama a diablama duševne obklúčení, tak, že ani príkazi Tvoje, ktoré si Ty sám ó Bože! na hore Sinai dal, nezachovávajú, ale zneuctujú; len čertom službu a poklonu preukazujú; Teba ó, Bože môj milý! potupujú, vysmieľujú, tak tiež i Tvojich uprimných ctiteľov; Teba znova bičujú, korunujú a na kríž pribijajú. Srdečne Ťa prosím ó, môj milý Bože! Ty Otec môj nebeský, aj Ty Preblahosladená Panna Maria, ktorá si korunovaná od Otca i od Syna nebeského, tam v nebeskej radosti, vysliš túto moju vrúcnu prosbu za mojich slabých bratov a sestry v Kristu vo vlasti našej. — Ach, nedaj, nedaj im večne zahynúť v pekle, ale po uznaní pravdy Tvojho svätého učenia, príjmi nás všetkých láskave do raja večnej a nekonečnej radosti Tvojej.

Alexander Kudlička.

Oznam.

Náš vrele milovaný velebný pán páter *Zaosek*, jakožto veľký dobrodinec chudoby, svoje diela «**Tridsaťročné jubileum farárskeho uradovania**» a «**Odrobinky svatby kani galilejskej**» obetoval čo milodar na sriadenia nového kostola Lutišského.

Úctive tedy prosím všetkých dobrodincov chudoby, aby skrz zaopatrenie týchto poučeno-zábavných knižočíek, pri prečítaní rozveselenú myseľ svoju — k obetovaniu

milodarov pohli. — Kto má dobré srdce a chudobu miluje, nech sa hlási o knižočky u dolupodpísaného, ktorý niekedy pod menom «*Kozák*» alebo «*Jano zbúdy*» v našom milom «*Krestane*» dopisuje.

Cena je dľa možnosti; a preto nech sa nik nedýva na to, koľko je toho: ale na jaký cieľ. Hovorí sa: «*že dobrého býva málo*».

Láskavé prihlasy vďačným srdcom prijmem — a s chudobou za všetkých dobrodincov sa modliť budem.

V Lutišiach, dňa 1. nov. 1903. o. p. Ó-Besztercze (Trencsén megye.)

S hlbokou úctou sa značím *Ján Greben*, farár.

BESEDNICA.

Rozprávky z dediny.

I.

Odkedy jediný syn Michala Rybku slúži pri vojsku, listonoš dosť často navštevuje dom jeho. Pri tejto príležitosti zasadne na lavku pod kachle, dlho vyhľadáva v kapse list, a po dlhej reči, v ktorej vychvaľuje syna Rybku, doručí list. Vie, prečo to robí. Za list obyčajne dostane mierku pálenky; preto nieraz pomyslel, že ver' Janko nebude na veky kráľa slúžiť; jednúc príde domov a potom koniec bude oldomášu. Poškrábal sa pri uchu, a krútil hlavou.

Aj dnes s týmito slovami vstúpil dnu:

— No ja, ako je to dobre, že som v dedine; kto by vám doniesol odkaz od syna? Pozrite, toto syn vám píše, ani by nebol došiel list, keď neidem za ním.

Jaknáhle obdržal doručené, šiel svojou cestou ďalej. Výjav tento často sa opakoval, lebo Janko Rybka neľutoval listovho papieru. Nezabudol na rodičov.

Jedno popoludnie, ako Zuzka, manželka Rybku, čuje trúbenie pošťára, hovorí mužovi:

— Počuješ Michal, snívalo sa mi o našom Jankovi. Bože dobrý, či je nie chorý? Už dva týždne nepísal.

— Čo má každú chvíľu vypisovať? Myslíš, že nemá inej roboty?

— Na tých pár riadkov len má času?

Slovo za slovom šlo, myseľ dobrej matky tam blúdila, kde milý syn slúžil. Zrazu však vkročí dnu listonoš a vytrhne ju zo zádumčivosti. Starý Matej dľa zvyku sadol si na lavicu, svesil kapsu a prerýval v nej.

— Tak sa mi zdá, že písal Janko. Ale kde je list?

— Pre Boha, však ste ho len neztratili?

— Ešte čo! Ale viete, mám toho plnú kapsu. K vám najprv idem, druhí môžu čakať.

Za ten čas aj Rybka prišiel nazpät z humna a zdal sa byť veselým, keď mu Matej podal list.

Tvár otcova vyjasnila sa pri čítaní, a keď dokonala, takto potešil Mateja :

— No, dnes duplovanú porciu dostanete, lebo dobrý chýr ste doniesli.

— Chvála Bohu, vydýchla gazdiná.

— Viem čomu sa tešíte, odpovedal smutným hlasom starý listonoš. Príde domov Janko.

— Príde! vykrikne Zuzka. Či sa mi nesnívalo? A potom nech povie kto, že sen klame.

Matej dva rázi vyprázdnil mierku.

— Šťastlivú dobrú noc prajem. Už ma nebudete potrebovať. Odobral sa a šiel po povinnosti.

Po odchode listonoša, voľáka nepochopiteľná zlá vôľa napadla jak Rybku, tak aj manželku jeho. Jako čo by bol zaviazal dakto jazyky jejich; ako čo by bol otravy namiešal do sladkej radosti jejich. Stoja nemo, ako keby sa báli slova prehovoríť.

Konečne ozve sa gazdiná :

— Miško, pomer sa s Mokrovci!

— Čo ti prišlo do rozumu, ženo — odpovedal gazda hnevľivým hlasom. Snáď ja som ich obrazil?

— Viem, že ty nie, ale predsa bol si hlavatým a prenáhlil si sa, preto ste sa podohadovali.

— Prečo on nepríde ku mne, keď sa chce pomeríť?

— Chcel prísť, nenie tomu dávno, ale si mu zastavil cestu.

— Nepotrebujem priateľstvo Mokrého. Vyzijeme jeden bez druhého.

— Ty áno, ale Janko, syn náš nie!

— Nevie, prečo nie! Chceme to vedieť!

— Zabudol si, že miluje Anku Mokréych a že mieni vziať ju za manželku?

Po týchto slovách Rybka utíchol, a zamyslený šiel do záhrady. Manželka jeho prehodila veľkú šatku pres seba a vykradla sa z domu. Radosť, že syn domov príde nevmetila sa do jej srdca, nuž chcela ju podeliť s Ankou, budúcou nevestou. Chytrým krokom šla hore dedinou a len v dvore Ondreja Mokrého zastala.

Anka, tá milá dievčina za ktorou prišla, práve vodu fahala na studni. Zbledla od ľaku, keď Zuzku zazrela. Načo asi prišla? Čo to znamená? Veď rok minul, čo starí podohadovali sa, odvtedy slova neprehovoril jeden k druhému. Pri komasácii sa to stalo, odvtedy bočí jeden od druhého, hoc dovtedy v najlepšom priateľstve žili. Teda čo chce Zuzka? Však sa len nestalo volačo zlého Jankovi? Bože chráň!

— Anička — volá Zuzka — poď bližšie, poviem ti novinu.

Dievča zpusťilo vedro, a ako bojazlivá srnka blížila sa k Zuzke.

— Zajtra príde Janko — šeptala dievčatu do ucha — potom privinula ju k srdcu a bozkala.

Anka zatriasla sa; od nečakanej radosti, alebo ľaku, nevedela slova povedať. Konečne súc celá popúdená vykrikla :

— Aká ste dobrá! Boh vás požehnaj zato! Ale prejdite núter, aspoň bude koniec hnevu.

— Nemožno, dievka moja, zakiaľ nezlomíme hlavatosť obom, dovtedy nemôžem to urobiť. Ale neboj sa, Anička, Boh Všemohúci na dobré to obráti.

Odobrala sa, a spiechala domov. Spokojnejšia bola ako predtým, a jej radosti konca nebolo. Zdalo sa jej, že pred sebou vidí syna ako sa chystá na cestu k vojsku. Už len lúčiť sa mal. Vyvolal matku do komory a tam sveril jej tajnosť svoju.

— Mamka moja, nevedel by vás opustiť bez toho, žeby vám nezradil, čo mi na srdci leží. Milujem Aničku Mokréych; iná nebude družkou mojou len ona. Prosim vás, dávajte pozor na ňu. Zachodte s ňou dobre. Neľutujte od nej pekného slova, hodná je toho.

Žiaľ, že milú svoju zanechať musí na toľko zronil šuhaja, že ako malé decko, pustil sa do plaču. Matka tiež sa nezdržala, nariekali oba.

Môžeme si myslieť, jakú bolesť cítila v srdci Zuzka, že za rok nemohla slova prehovoríť k Aničke. Nemohla zadržat sľub, ktorý dala Jankovi, lebo muž jej nebol by to prehliadol, a ona chcela vyhnúť zvadám. Ale teraz nemohla sa zdržať. Prevládala všetko, čo ju odtrhlo od domu Mokréych, šla, aby preukázala materskú lásku oproti budúcej neveste. Muž nevie o tom, ale vie Boh, a istotne teší sa skutku tomuto.

Snáď ani kohút nekykyrika tak včas, ako zavčasu vstala Zuzka v deň, keď Janko mal prísť. V dome, kde tá najväčšia spokojnosť panovala, ako čo by sa chystali k sviatku. Veru radostne budú vítať miláčka, ktorého tri roky nevideli. Poznať, že rodičia hlboko nosia si ho v srdci. Ale aj hoden je lásky.

Rodičia odeli sa do sviatočného rúcha, a tak čakali prichodiaceho. Ešte pred svitom doniesli do poriadku dom, nachystali na stôl tak, že už nepozostáva iné, ako objať a privinúť k srdcu toho, ktorého tak netrpezlivo čakajú.

Matka nenajde miesta. Ustavične vychádza pred bránu, či už ide?

Konečne blíži sa šťastlivá chvíľa. Ale nebudem opísavať stretnutie, veď každý vie, aká to radosť, keď znovu vidí toho, koho túžobne očakával.

Matka nestačí nukať Janka.

— Jedz, syn môj, viem že si mnoho hladoval.

— Neverte, najedol som sa každý deň.

Dlho trval rozhovor. Starí do drobna sa vypýtali syna, čo zkusil na vojne. Janko rozumne vyprával; bolo znať, že hoden bol dvoch hviezd. Konečne otec von šiel. Janko len to čakal. Dychtivo pýtal sa matky :

— No, a Anička ako sa má? Čakala na mňa?

— Včera som bola tam dať jej na vedomie, že prídeš.

— Tešila sa?

— A jako! Teda ešte aj teraz tak rozmýšľaš, ako keď si mal odísť?

— Veru tak. Vezmem si ju za manželku.

Onedlho otec navrátil sa do chyže. Janko štrngol si s ním, potom však chystal sa k odchodu.

— Kde že tak ponáhlo, veď si si ani neodýchol — pýta sa otec.

— Idem do Mokrých, veď oni vždy takí dobrí boli ku nám. Patrí sa, aby som ich navštívil.

— Ta nepojdeš synu, poznamenal otec vážnym tónom. Mokrý obrazil ma, tam nemáš čo hľadať.

— Robíte žarty? Pohrávate sa so mnou? hovorí Janko s počudovaním. Veď mamka pred chvíľou povedali, že večera sa rozprávali s Aničkou.

— Ženo, je to pravda? Tam si bola? kričal Rybka, pričom päť dvíhal, že zrazí s ňou Zuzku. Až sa tak triasol od zlosti.

— Odpusť mi Miško — spínala ruky matka, a pustila sa do plaču. Janko ľúbi Aničku, chce ju vziať za ženu, tak šla som ta, aby obmäkčila srdce nepriateľa. Povedala som dievčatu že Janko príde . . .

— Otcé, teda nechcete, aby som bol šťastlivý! . . .

Rybka sklopil oči k zemi, potom povedal pokojným hlasom:

— Pre šťastie tvoje odpustím mu.

Za tento čas aj u Mokrých sa stalo dačo neobyčajného.

Anička vrhla sa otcovi pred nohy a fíkajúc prosila:

— Otec, pravda, ak nás navštívi Janko Rybka, vďačne ho prijmete? My radi sa máme, a sľúbil mi, že ma vezme.

Mokrý dlho mičal. Napadli ho rozličné myšlienky, ale počuvnul ten hlas, ktorý toto mu šoptal:

— Pre blaženosť vašu odpustím mu.

Po návšteve Jankovej starí pomerili sa, a teraz žijú v láske všetci kolko ich je.

Veru pre šťastie detí mnoho všeličoho spravia rodičia.

Záhorský.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Nehoda talianskej kráľovny Margity. Vdova kráľa Umberta, kráľovná Margita, ako je známo, veľmi rada sa vozi na automobili, ale tieto dni skoro zle pochodila. Kráľovná sprevádzaná markýzom Guiccolim odcestovala na svojom automobili do Conmajeura, ležiaceho na francúzskej hranici. Na ceste automobil vrazil do jedného stromu a srážka bola tak silná, že markýza Guiccoliho

vyhodilo na cestu. Markýz utrpel viac úrazov, ale kráľovnej nestalo sa nič.

Osobné. Náš Karol Kmeťko, kaplán novobystrický, biskupstva nitrianskeho dňa 4. t. m. na peštianskej universite z cirkevného práva i dejín so skvelým úspechom rigorosoval. Je to už tretie rigorosum menovaného.

Smrť. Ján Bobula, budapeštiansky staviteľ a bývalý krajinský vyslanec okresu lublovského (spiš. st.) zomrel 15. t. m. v 59. roku života svojho. Nebohý pochodil z Liptovského Hrádku, bol jedon z najvýznamnejších staviteľov, on bol zhotovil plány krajinskej výstavy, ktorá sa roku 1885 v Budapešti vydržovala a za to ho kráľ vyznačil rytierskym rádom Franca Jozefa. Po vystavení novej snemovne bol vymenovaný za jej kurátora, odkiaľ ho 17. t. m. pochovali.

Upozornenie pre vystahovalcov. Polouradne oznamujú, že podnik pod názvom Empreza de colonisacae Brasilero zamýšľa do Brazílie osádzať uhorských osadníkov. Vystríhame každého aby neveril vábeniam agentov menovaného podniku, lebo podnebie a zárobky v tých krajoch sú veľmi neprajné a pritom aj veľmi zle zachádzajú s robotníkmi. — V Brazílii totiž ešte pred 20 rokmi bolo dovolené otrokov držať, čo keď sa zakázalo majitelia ohromných pozemkov rôznym spôsobom vábia ta cudzozemcov, s ktorými potom tak ako s otrokmi zachádzajú.

Guľu v sebe nosil za 54 rokov. V Temešváre tieto dni zomrel Ján Molnár, honvéd z roku 1848—1849 v 82-ročnom veku. Nebohý roku 1849. v bitke pri Isaszegu bol do pleca ranený guľou, ktorú mu vytiahnuť nevládali. Rana mu zacelela a len tohoto leta začala sa mu kvasiť, od čoho potom dostal otrávenie krve, čo mu smrť spôsobilo.

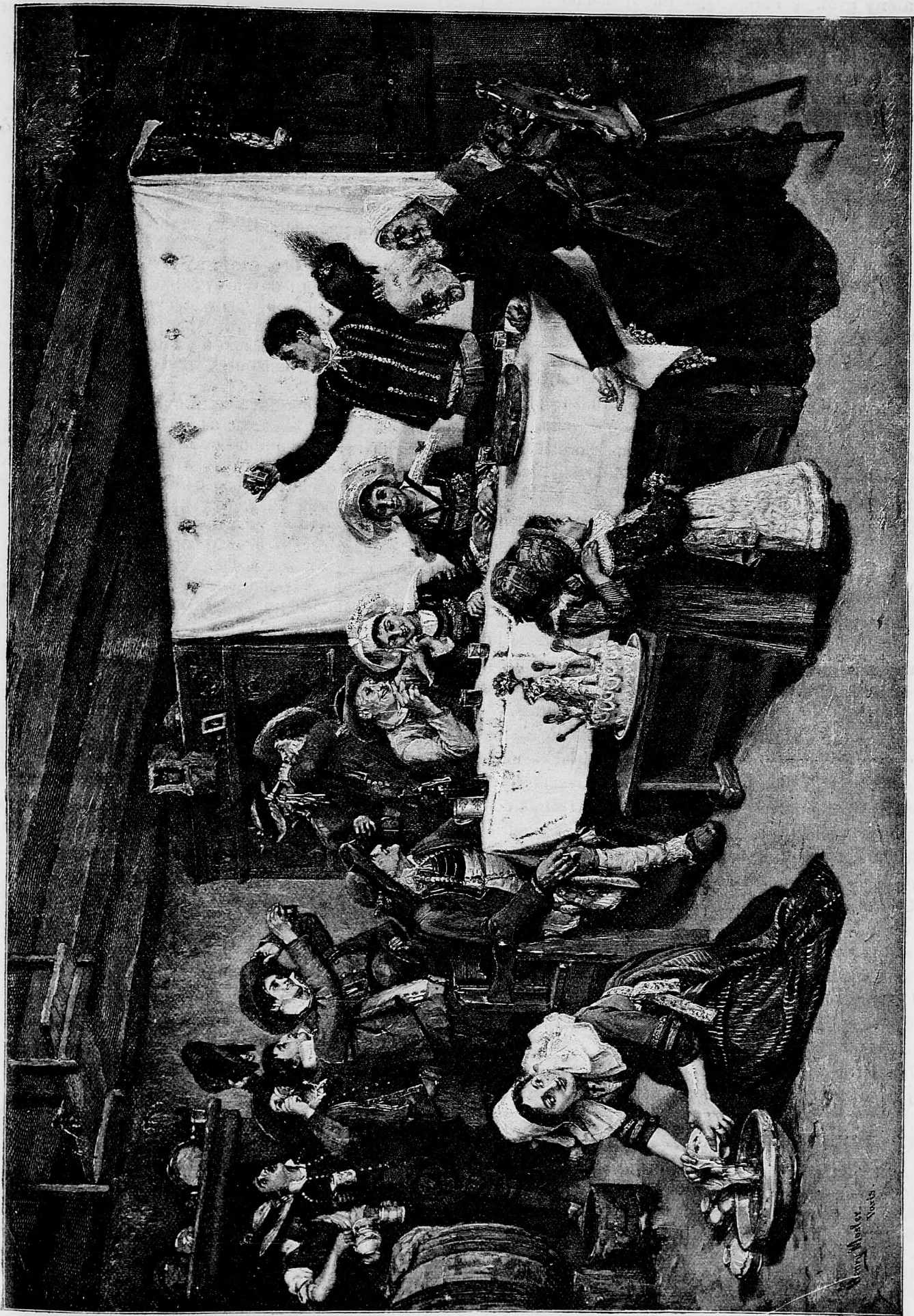
Smrť pod vozom. Z Nitry píšú, že Jozef Polgár roľník vo Farkasu poslal svojho syna Štefana do Vágsellye, aby tam pokúpil čo potrebovali doma. Keď sa chlapec s pokúpenými vecami viezol nazpät, neďaleko obce stretol sa s viac vozmi, ktoré viezli kapustu. Keď týmto chcel vyhnúť, jeden kapustný voz zaprel do malého vozika a ho prehodil aj s pohaňajúcim chlapcom, ktorého tam na mieste zabilo.

Nočné túlanie, ktoré je po dedinách v tak špatnej obyčaji, jakživ nevedie k dobrému. V Negyedi ako píšú z Nitry, pri nočnom túlaní dvaja paholci zabili jedného tretieho, Franca Restára. Vrahov zatkli.

Zatknutý vlamač. Budapeštianska polícia zatkla 32-ročného tesárskeho tovaryša Antona Sikoru, ktorý sa vlámal do klenótnického obchodu Karola Agostona v Nagykorona-ulici pod číslom 8. a ukradol šperkov v cene tisíc korún. Ukradené veci skoro všetky našli uňho.

Výbuch v bani. Z Novej Vsi (v Spiši) oznamujú, že v neďalekej bani Roztoka udal sa výbuch, pričom jeden baník prišiel o život a viacerí boli ťažko ranení.

Kaprál a nadporučík. Zo Zadaru oznamujú: Vuškašovič, kaprál slúžiaci pri pešom pluku ležiacom v Sinji, zastreľil nadporučika Ródera, lebo ho tento pre akýsi priestupok potrestal. Vrah ušiel.

Jedna svadba vo Francúzsku.

Amor. Mod. or. 1850.

Šialený gróf. V Paríži tieto dni nenadale zošalel jeden mladý gróf menom Oskar Korniss, ktorý v tomto stave revolverom postrirel viac ľudí a konečne sám seba zastrelil. O tragedii mladého grófa došly teraz z Paríža nasledovné podrobné zprávy: Gróf Oskar Korniss narodil sa r. 1874. Jeho otec bol gróf Jozef Korniss. Od malého veku mnoho zaoberal sa s tajnými vedami a pohrúžil sa do špiritizmu. Keď sa presťahoval do Paríža, jeho milenka obznámila ho s čarodejníctvom a s rozličnými ceremoniami bosoráctva. Gróf sa konečne zbláznil. Tieto dni vypukla na ňom šialenosť a to v tak nebezpečnej miere, že v dome postrirel päť ľudí a keď ho na ulici chceli chytiť, vpálil si guľu do hlavy a ostal na mieste mŕtvý. Zpomedi postriekaných dve osoby zápasia so smrťou. Gróf v posledných časoch žil za veľmi chudobných pomerov.

Šarlach vo Vacove. Vo Vacove ešte v máji vypukol šarlach a vzdor prísny poriadkom zúril za úplných sedem mesiacov. Za tento čas onemocnelo dovedna 317 osôb, z ktorých 82 zomrelo. Nebezpečná choroba teraz konečne celkom prestala, na čo podžupan dovolil otvorenie škôl, vynímajúc školy horného mesta.

Život za život. Z Levoče oznamujú: V Istvánhute náhle ochorel gazda Ján Strasený a jeho mladá manželka chcela odcestovať do Krompachu, aby zavolala lekára ku chorému mužovi. Vybehla na stanicu a chcela vyskočiť na vlak, ktorý sa už hýbal. Nešťastná osoba sa na schodkoch vagona šmykla a dostala sa pod kolesá, ktoré ju rozmliaždili. Jej hrozne dokaličenú mŕtvolu vyložili na voz a zaviezli domov, kde Jána Straseného našli tiež už mŕtvého. Smutný prípad vzbudil v obci veľkú sústrasť.

Neslobodno do novín mäso pakovať. Policia vo Félegyháze vydala prísne nariadenie, že mäsiari a udenári len do čistého bieleho papiera smú pakovať mäso a iné podobné veci, pretože barva z novín chytí sa na dotyčný potravný článok a týmto ohrozuje sa ľudské zdravie. Mäsiari a udenári, ktorí by aj naďalej zaobalovali mäsitý pokrm do novín, budú prísne trestaní.

Obete požiariu v Ružomberku. Dvaja hasiči, ktorí tak nesťastne pochodili, keď hnali na striekačke ku požiariu v Ružomberku, menujú sa Ján Král a Peter Potkan, obyvatelia z Likavy. Nešťastie stalo sa tak, že v prudkom hnaní zlomilo sa na voze koleso, striekačka sa prevrhla a dvaja hasiči dostali sa pod ňu. Král ostal mŕtvý na mieste. Potkan utrpel ťažké úrazy.

Vražda z opilstva. V obci Čavojs, ležiacej na polodruhej hodiny cesty od mesta Nitry, udala sa úžasná

vražda. V tamojšej krčme zabávalo sa viac mládencov, ktorí v podnapitom stave od svevole začali sa pasovať. Jedon z paholkov chytil sa za pasy s jedným neznámym zámočníckym tovaryšom, ktorého jedon za druhým dva razy hodil o zem. Tohto opitého tovaryša tak rozpajedilo, že keď sa ešte po tretie lapili, pokradomky vytiahol nôž a vrazil ho mládencovi do srdca. Tento na mieste skončil. Opilého vraha lapili a odviekli ho na služnovský úrad v Nitre. — V Nitre od nemierneho požívania liehových nápojov opäť zošalel jedon listonoš. Nešťastníka odviezli do nemocnice. Lekári majú úfnosť, že sa ešte vylieči.

Smutný návrat z Ameriky. V morskom prístave pri New-Yorku v posledných dvoch týždňoch 5000 uhorských a talianskych robotníkov kúpilo si lodné listky na zpiatočnú cestu do Európy. Americké železnice totiž zmenšili práce okolo železníc a preto vypovedaly robotu mnohým tisícom robotníkom, ktorí sklamaní teraz navracajú sa domov.

Nové desaťkorunové bankovky. Terajšie desaťkorunové banknoty, ktoré sú asi dva roky v obehu, onedlho vtiahnu. Rakúsko-uhorská banka teraz dáva robiť nové desaťkorunové bankovky, z ktorých už budúceho roku dajú do obehu v obnose šesťnásť millionov kor. Terajšie desaťkorunové bankovky hlavne preto vtiahnu tak rýchle, pretože je už z nich v obehu mnoho falšovaných exemplárov. Vrchnosti zistili, že bankovky falšujú obyčajne v cudzozemsku; hlavné sídlo padelateľov je mesto Ankona v Taliansku. Na kresbu nových desaťkorunových bankoviek nevyplisali súbeh, ako sa to posväť obyčajne robievalo, lež všetky plány hotovili kresličia Rakúsko-uhorskej banky, pretože v patričných kruhoch sú toho náhľadu, že títo kresličia ako odborníci prv budú vedieť zhotoviť takú bankovku, ktorú ťažko bude možno napodobňovať. Takej banknoty totiž, ktorú by vôbec nebolo možno falšovať, niet. Kresba novej bankovky bude mimoriadne komfiskovaná, krem toho banknoty tlačíť budú na celkom nový zvláštny papier, ktorá okolnosť tiež bude znemožňovať prácu padelateľov.

Ľudová útulňa v Jozefove. Hlavné mesto z takzvanej millenárnej základiny chcelo postaviť dajaký ústav pre chudobných. Boly dva plány. Jedon chcel pri Ferdinandom námestí postaviť veľký dom s robotníckym kasínom a inými ustanovizami pre robotníctvo, druhý plán ale navrhoval, aby na miesto barákov v Jozefom predmestí postavená bola ľudová útulňa s dielňou, s ľudovou kuchyňou a inými humánnymi ústavmi. Mestská rada teraz prijala posledný plán, totiž, aby sa postavila ľudová útulňa. V útulni zariadená dielňa pre 400 ľudí, dostane v nej byt 140 mužských a 60 ženských, bude v nej ľudová kuchyňa, robotnícke kasíno, izba a zahrada pre malé deti.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreštana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jeden každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	--- --- ---	4 koruny
na pol roka	--- ---	2 koruny
na štvrt' roka	--- ---	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

C. k. Kreditbank (Austria) 50 korún; Hamory-bank z Košíc 135 korún; z Pongracovec: Alžbeta Klukovsky 2 koruny; z Levoče: Julia Bendala 10 korún, Klara Ulica 2 koruny; z Namešan: Katerina Voško 4 koruny; z Leskovan: Štefan Klučan 26 kor., Ondrej Klučar 5 korún, Julia Janoš 60 hal., Anna Szuča 60 hal.; Leibicz: Agneša Černica 1 kor., Katerina Čížik 2 kor.; z Velbach: Anna Okulár 2 kor.; Veriaci z Jablonky 6 kor. 86 hal., Karolina Kuškovič 2 kor., Ján Puhala 1 kor., Maria Puhala 1 kor., Ján Zahorčan 1 kor., Johanna Zahorčan 2 kor., Maria Kadlubek 1 kor., N. N. 1 kor., Johanna Holla 1 K., Rozalia Ulmanek 1 kor., Johanna Augustiňak 2 koruny; z Ordzovian: Maria Kočíš 1 kor.; z Hranovnici: Katerina Gavalier 2 kor., Maria Chovan 2 kor., Maria Novák 1 K., Maria Tajan 1 kor., Maria Palhuta 1 kor., Ján Kitka 1 kor., N. N. 1 kor., K. Gavalier 1 kor., Maria Vira 1 K., Justina Cvengroš 1 kor., Jozef Mardovsky 1 kor., Jakub Sažen 1 kor., Zuzanna Manik 2 kor.; z Podradza: N. N. 1 kor., Michal Ovčarik 2 kor., Maria Fait 1 kor. 30 hal., N. N. 1 kor. 40 hal., N. N. 2 kor. 80 hal., Štefan Filip 5 kor., Anna Jašičko 1 kor. 60 hal., viacerí 8 kor. 20 hal., viacerí 41 kor. 10 hal., Ján Langik 1 kor., Cvengruš 2 kor.; z Podolinca: N. N. 1 kor. 50 hal.; zo Sečovec: (Zemplín) viacerí 8 kor. 22 halierov; zo Siplaka: Maria Tóth 3 kor., Maria Lukáč 2 kor. 60 hal., Ondrej Kizasoňak 2 kor., viacerí 9 kor. 60 hal.; Alžbeta Segiňak z Košíc 1 kor., Johanna Mitro 1 kor., N. N. 1 kor. 40 hal., Ondrej Pitoňak 1 kor., Maria Kocur 1 kor., Katerina Horvát 1 kor. 20 hal., N. N. 1 kor. 90 hal., Anna Zalihera 1 kor., Maria Tabak 1 kor., Tomáš Salóci 1 kor.; zo Siplaka: Anna Bednár 50 hal., Magdalena Benyo 1 korunu 50 halierov.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

DOPISY.

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velavážený Pán Redaktor!

Ráče byt tak láskavy, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Už dávno sme nič nečítali v našom «Kreštane» o našom prievidzskom okrese. Snáď tá príčina je tomu, že neboly žiadne voľby na dennom poriadku. Lebo naši prievidzskí a všetci okresní ľudáci, keď sa zjaví nejaká voľba, všetci sa na nohy postaví a sú hotoví do boja. Táto tak pekná a dobrá čnosť chýrečnými urobila našich ľudákov nášho okresu prievidzského, a nadovšetko našich prievidzských pánov mešťanov.

Nuž veru je u nás teraz ticho. Ako keby u nás ani nebývali spolu ľudáci a liberáli. Ale to je tak, že keď sa vodcovia nebijú, aj ostatné vojsko odpočívá, aby nové a isté sily nazbierali do boja nového.

Nuž hore sa na nohy ľudáci naši, páni mešťania naši prievidzskí, ľudáci čaušanskej doliny! Zvestujem vám novinu. Voľba bude v Handlovej. Bude sa voliť jeden stoľičný výborník. A sice 3. decembra.

Ľudová strana kandiduje pána Štefana Pašku, veľkobielického farára.

Votizovať môžu pri voľbe všetci tí voličia, ktorí vóta majú pri ablegátskej voľbe. Nasledujúce obce budú tam v Handlovej pri voľbe hlasovať: Handlová, Morovno, Rástočno, Jalovec, Brusno, Chrenovec a Lipník.

Nuž páni Prievidzania, či vám je treba pána Pašku chváliť a odporúčať? Alebo vám ľudáci hore spomenutých obcí? Vám je už všetkým známo nielen meno toto, ale aj osoba. Muž tento je ten neohrozený ľudák, ktorý v našom susednom okrese žabokreckom tých pánov liberálov za krátkych 15 mesiacov jedno za druhým tri razy tak základne vytrepal. On je vodca našej ľudovej strany v žabokreckom okrese. Či mu treba ešte iné zásluhy, aby sme ho vyvolili? Nie! Lenže on má veľké a mnohé zásluhy u nášho chudobného, kresťanského ľudu. On jedine za tento chudobný kresťanský ľud bojuje. Všetky chvály a hodnosti, titule a dobrobyt odvráti od seba, a len ľud chudobný a kresťanský a našu ľudovú stranu priviňuje k srdcu svojmu.

Na nohy teda páni mešťania prievidzskí a chystať sa do boja! Dňa 2. decembra, to jest v stredu na večer do vidieka, voličov našich prichystať a odprevadiť na stvrtok ráno do Handlovej. A vy voličia naši vidiecki, neľutujte si ten čas a obetujte ten jeden deň mužovi tomuto a dostavte sa ku voľbe všetci! Lebo muž tento pre vás, pre ľud kresťanský, nie jeden deň a jednu noc strávil už, ale mnoho nocí a mnoho dní, a ešte ich aj mnoho-krát strávi.

Keď by k vám prišli liberáli kortešovať a vás nahovárať na liberálneho kandidáta, povedzte im: «*Chodte do Ameriky, tam je váš kandidát!*»

S Bohom

Korteš.

Z Trenčianskej.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Co nového v Trenčianskej?

Pozorujúc jasenné zasadnutia stoličných výborov, ktoré behom mesiaca októbra po krajine vydržiavané boli: zbadať bolo možno tu i tu, že je politický život živší, a že ľudová strana ukazuje schopnosť svojho povolania. No v Trenčíne to ide tichúčko, bo tu je všetko v poriadku. Trenčianska stolica, jako verná priateľka staroliberalizmu, nemení politiku. Tu je to na rozkaz všetko. Preto aj ktosi vymyslel nótu, ktorej koniec je: «nech je len liberál, to nerobí nič».

Chýr o vláde Tiszovej bol s oduševnenosťou v Trenčíne prijatý. A jak by nie, veď je výhľad, že zas Bánffycké časy nastanú.

Poprední vodcovia trenčianskej ľudovej strany pri tej veľkej kríze, v myšlienkach zahrútení zaspali; ale teraz na chýr, že Tisza bude vladať, sa vážne prebudili a chystajú sa k novému boju. Nižší vodcovia dávajú stráž nad vojskom svojim, aby hltaví vlci nám neškodili. Oduševnenosť týchto je nie menšia nežli predtým, oni vytrvajú smele a verne. Očúvať, že mnohí páni si politické sny vykladajú, a síce tak, že očakávajú všelijaké vyznačenia. No, o tom sme presvedčení, že Tiszovská vláda v tomto skúpa nebude — a počnúc od Najdeka, všetci budú vyznačení; lenže na všelijaký spôsob.

S trenčianskou farou, ktorá je teraz uprázdnená, už od teraz kortešujú a kandidujú — no pravda dľa svojej chuti. — I pri tejto veci je Trenčín unikum. Tu volia katolíckeho farára mestskí radcovia, z ktorých väčšina sú židia a luteráni, a títo všetci volia katolíkom trenčianskym farárom. Keď je ale voľba rabína, volia si ho sami židia, aj keď je voľba luteránskeho farára, volia si ho luteráni. Len katolíci nemajú svoje právo svojho kňaza samostatne si vyvoliť. Kde že je tu teda právo, zákon a spravodlivosť? Či toto nemajú trenčiansky katolíci? Ďalej — keď už je tak — či myslíte, že voľba dľa zásluh sa prevádza, alebo žeby mestská rada neodvisle z presvedčenia volila? Ani najmenej!

Čakajú, koho im bude pán nadžupan odporúčať, vlastne kázať vyvoliť — bo v Trenčíne všetko dľa rozkazu ide. No, a v takýchto pomeroch istotne len miláčik istého kruhu môže byť zvolený. Potom sa osvedčujú a v novinkách vypisujú, že tento a tento múdry a vysoko vzdelaný muž, ktorý už veľkú rollu v stolici hrá, bude vyvolený. Jako keď by druhí boli mechom udretí — alebo len včúľ z Indie došli. — A to tak pri všetkých väčších úradoch sa robí. Tu panuje jedna starodávna zemanská

rodina, jak nepochádzaš z nej, alebo si nie jej miláčkom, nuž veru sa ty darmo chápať budeš, čo by si jak múdry, alebo sikevný bol. Že sa stane niekedy mimoriadne, to len aby oči zaslepené byly.

Z pomedzi výdavkov stoličných pamäti hodné sú: matrikárske a notárske, ktoré obnášajú 69.222 korún. — Stoličné počty z roku 1901 ukazujú 276.255 korún výdavku a 10.422 reštancie, s ktorou iste chudobný ľud je nie v rešte.

Jano z búdy.

Z Tvrdošína.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážený Pán Redaktor!

Jestli za dobré uznáte, ráčte prosím tieto moje riadky v Kreštane uverejniť.

O našom Tvrdošíne už dávno sme nič nepočuli, a to je z toho ohľadu dobre, lebo obyčajne zlé chýry majú chytré nohy. S druhej strany ale táto okolnosť i o tom svedčí, že sa uchádzame v tvrdom, tvrdošinskom spánku čo sa týka nášeho verejného — či už hospodárskeho, alebo spoločenského a politického života.

Náš katolícky kruh, ktorý mal tú úlohu mať, aby sme sa precítili, aby sme nezaspali — bohužiaľ — ostáva prázdny. Naši meštania mali by sa v nedeľu, keď sa predpoludním ku spaseniu duší svojich v chráme Božom obživili, popoludní v kruhu tomto schádzať, počítat si noviny kresťanské a porozprávať sa, jako svet beží a podľa toho jako sa máme i my riadiť, aby sme našim povinnosťam občianskym zadosť učiť mohli, jako sa to patrí na ľudákov. No, neide to tu tak; v krémách smradľavých (máme ich žiaľbohu až sedem) schádzajú sa meštania hŕfne pri assistencii krémárov, sebe na škodu, aby, čo im Pán Boh ešte zanechal (pred dvoma rokmi totiž skoro celé mesto vyhorelo) dopomohli znivočiť sami. *Pomalí klesá mešťanstvo*, lebo sa nerozmýšľa nič, jako by sme sa mali pozdvihnuť. A chotár veru máme úrodný, najmä dobre nám slúžia takzvané Oravice, kde máme krásne hory a ešte oscžnejšie lúky a hole, ľahajúce sa až k Tatrám. Ponevác máme nadostač dobrého krmu, mohli by sme vydržiavať dojnú kravu, *zariadiť si mliekárne*, a takto by si každý gazda zarobil pekný groš. I zakupič by mohol so statkom, lebo by sa otvorilo kupectvo na dobré kravy. Odporúčam túto myšlienku patričným na uváženie, či už pre sám Tvrdošín, alebo i vo spojení so susedným mestom *Trstenou*, ktoré tiež má v majetku krásne lúky.

Máme ďalej u nás štajeramt (berný úrad), do ktorého tie najťažšie vyrobené mozole vtekajú, na ktorých toľko nedostatku, chudoby a slz lipne, a predsa nedostáva sa nám za to žiadnej uznanlivosti. Ešte i solný sklad u nás štát zrušil, bez toho, aby sa bol opýtal nášeho stoličného obecnstva, a pán minister arciliberálny oddal ho jednej spoločnosti židovskej, že veru nie im na škodu, to si môžete domysleť! Táto spoločnosť oddala sklad tento svojemu súvercovi, takže ešte i tú slanú sol musíme v tomto liberálnom Uhorsku zo židovských rúk odoberať. A máme veru tu i konzum kresťanský, tomuto

by taký sklad lepšie svedčil; ale toho nám už liberálni páni nedopriali.

Ešte musíme pripomenúť, že v našom meste má ústrednú kanceláriu barón Popper, ktorý od roku 1894. má panské hory v prenájme. Len to jedno nás teší, že už mu na budúci rok kontrakt schodí; lebo tento veľký židek nám veľkej škody narobil.

Mnoho kriku, jako to židia volajú: «gezeresu», mnoho židkov, ale málo peňazí. Večná haňba a bilak ostane na našich liberáloch a úradoch, že dovolili takto šafáriť týmto Popperom; svet robotný vyplácali oni kartičkami, ktoré len v krémách boli platné; nuž môžete si myslieť tú biedu, keď v zime v sobotu domáci miesto hotového groša dostali ozráteho otca a premrznutého koňa, na ktorom si ten otec rodiny s furmankou zarábal. Kým sa naši prední ľudáci neozvali na stoličnom dome, úrady liberálne túto nepravosť nestíhali; iba v najnovšom čase zakročili v prospech robotníctva. Ale zato i dnes sú Popperovi na všetky strany v celej stolici dlžní chudobným robotníkom.

Patričným privolávam, nedajte nám hynúť, ale sa starajte o náš dobrý ľud!

S Bohom!

Jeden priateľ.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Pavel H. v Žid. Kamenolome. Tie knihy môžete dostať u kníbkupca Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine; keď by ste ich však tam nedostali, vtedy obráťte sa na *Cyrillo-Methodejské* kupectvo v Prahe, a tam ich istotne obdržíte.

Vel. p. Lud. T. Vittenc. Brošúrky pošleme ešte po tieto dni. Zdravstvujte!

Vel. p. L. v D. Štvrtku. Lutujeme, že žiadosti vašej nebolo nám možné zadosť urobiť, pretože sväzočok váš doručením tunajšej pošty neobdržali sme. Ráčte teda čo najbližšie zaslať jedon výtisk preto, aby že sme to mohli uverejniť ešte i v našom «*Posle Svätého Antona*», ktorý už tieto dni zakončíme. Na zdar!

Ján Macho v B. V tomto čísle nebolo možné, budúce.

Št. Malko v T. T. Keď dovolí nám čas, tak vám odpíšeme.

Gábor Beniačka v Rib. Dňa 15. januára t. r. poslal nám pán Bertalan Omelka v Ribanoch 3 koruny s tým označením, že je to predplatok 1 koruna pre vás a 2 koruny pre vyš spomenutého na tento nový I. ročník «*Posla Svätého Antona*» prichodiaci 1 exemplár na Vašu adresu a jeden exemplár na p. B. O. Predplatok na náš časopis obnáša však 2 koruny. Oznamujeme vám teda, že za doposlání nám 1 korunu p. B. O. vyrovnáním príslušnosti na tento rok — i to nie úplne — sme zadosť učinili. Žiadate-li si ešte ďalšie zasielanie, to nám ráčte oznámiť.

Tretia sbierka milodarov slovenských veriacich na robíť sa majúcu novú zástavu, prevedená bola dňa 22. nov. r. 1903 v «Pešťbudínskom katol. del. Kruhu» nasledovne:

Andrej Kurič 4 koruny, Andrej Škopec 5 korún,
Terézia Pagács 2 koruny, Jozef Kristian 1 korunu,
Spolu doteraz 264 korún.

Srdečná vďaka a Pán Boh zaplať vyslovuje

F. Bánaš, t. č. pokladník.

Púť roľníkov do Rímu.

Odchod z Budapešti v nedeľu dňa 6. decembra; *návrat* ale dňa 14. decembra. V Ríme sa pobudne 4 dni.

Ceny: Cestovná karta z Budapešti cez Fiume a Anconu do Rímu a nazad stojí na II. triede 100 korún a na III. triede 58 korún, to jest: 29 zlatých. Hospodu a celé zaopatrenie si každý sám zaplatiť musí. Za hospodu denne 1 koruna a za celé zaopatrenie v Ríme 4 koruny majú sa platiť. O tieto neslýchané lacné ceny obstaral sa v Ríme bydlíaci, najdôstojnejší pán gróf Július *Zichy*, komorník Jeho Svätosti sv. Otca, aby aj roľníci a vôbec ľud gazdovský mal tiež príležitosť navštíviť sv. miesta a zúčastniť sa na úcte nového pápeža Piusa X-ho, u ktorého je už aj púť oznámená, a o ktorej sa vyslovil, že s radosťou čaká ľud roľnícky a z práce rúk sa živiaci.

Ku pútnikom môže sa pripojiť ktokoľvek. Cestovatelia II. triedy pôjdu všade z rýchlikom, v III. triede ale len z Ancony do Rímu. — Jestli by dakomu za opateru denne 4 koruny primnoho bolo, ten sa môže inde chovať alebo ináč o seba postarať.

Pri návrate môžu pútníci navštíviť *Loretto* za doplatok na II. triede 3 koruny 44 halierov, na III. triede ale 2 koruny 24 hal.

Prihlásiť sa možno **do 1-ho decembra v Soblahove**, stolica trenčianska, na farskom úrade (Plébánia Hivatal Szoblahó, Trencsénm.) Pri prihlasoch sa prosí budto celú cenu cesty alebo aspoň polovicu cestovných útrat zaslať. Hospoda, zaopatrenie a cesta do Loretta až v Ríme sa bude platiť.

V Soblahove, dňa 19 ho novembra 1903.

Ján Simoncsics, farár.

Istú a rýchlu pomoc poskytuje z rozličných rastlín zhotovený, príjemnou vôňou vládnúci Fellerov Elsa-Fluid. Jedon pokus je dostatočný k tomu, aby sa každý presvedčil o tom, že proti kašlu, boleniu prs, hlavy a zubov, prestydnutiu, klaniu, trhaniu, krču, boleniu očí svrbľavosti, horúčosti, boľastam úst, boleniu hrdla atď. s výborným prospechom Fellerov Elsa-Fluid užívať sa môže. Jedon každý nech sa chráni od napodobnín a jakýchkoľvek iných menom vládnúcich svetových fluidov, pretože len Fellerov Elsa-Fluid je opravdový. Tisíc a tisíc ľudí dosiahlo nazad už za ztratené držiace zdravia kroz užívanie Fellerovho Elsa-Fluidu, lebo opravdivý Fellerov Elsa-Fluid aj v takých nemociach pomáha, pri ktorých iné lieky celkom bezvýsledné byly, 12 flastičiek ale 6 duplovaných stojí 5 korún u Eugena V. Felleru, lekárnika v Stubici, Templom-u. číslo 18. (Záhrebská stolica).

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krom pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný Zaosek tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostal: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. Ludovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.)

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života Iudu. Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva nielo lepšieho prostriedka, ako táto knižočka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostal ju u tejto adressy: «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatelia «Posla Svätého Antona» obdržia túto knižočku zdarma.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 hal.

Chlieb Svätého Antona alebo dva obrázky z pobožného života, zfotoval Zaosek. Vydáva redakcia «Posol Svätého Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predplatiteľom «Posla Sv. Antona» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za 10 hal. Knižočka táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženské. Nezapudnite si ju čím skorej kúpiť. Píšte pre ňu na adresu: «Posol Sv. Antona», Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «Posla Sv. Antona». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostal ju na adresu: «Posol Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov. Pšenica: tiská K. 7.35—7.85, peštianska K. 7.15—7.75, belehradská K. 7.35—7.80, banátska (76 kilogramová) K. 7.30—7.70. — Raž: K. 6.00—6.20. — Jačmeň na krm K. 5.40—5.70. — Ovos: prvotriedny 5.50—5.65, druhotriedny 5.40—5.50. — Kukurica: K. 6.10—6.25. — Repica: K. 10.00—10.50. — Proso: K. ————

Strova: Veľký biely bôb: K. 9.75—10.50, tmavý K. 7.20—7.85, drobný K. 11.00—11.50, tarkavý K. ——. Hrach: K. 11.—12.00. — Šošovica veľká čistá K. 10.00—12.00. — Konopné semä: K. 9.00—9.50. — Lanov semä: prima K. 12.90—13.00. — Rasca: K. 29.00—30.00. — Mak: sivý K. 25.00—26.00, modrý K. 26.00—27.00. — Ladník: K. 7.00 do 7.50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 87.00—88.00, kockový K. 89.00—90.00, kandis tiely K. 87.00, žltý K. 86.90 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 147.00 do 148.00. Denaturalisovaný, k prilemyšelnými účelom jeden baril 35.50—36.00.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 41.50 prima ruskô (***) K. 32.50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 15.75—17.00, slavonský (1903) K. 16.00—16.50 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 14.50 do 15.00, srbské (80—85 kus.) K. 15.50—16.00.

Ďatelinové semä: lucerna K. 55.00 do 60.00 za 50 kilogr.

Oznam.

15-ho novembra tohoto roku strafil sa v dolno-lehotských horách jedon veľký čierny s dlhým chvostom žito-podpalistý polovný pes s menom „Vadász“ krátkou srstou len na chvoste dlhá srst. Kto mňa upozorní listovne alebo ústne že kde sa taký alebo ten pes nachádza, toho aj v tajemnosti drzať budem, aj odmanu dám. S úctou

Anton Ihring,
Zólyom-Brezó.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošliť a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

K nákupu všech pláten a látek, jichž v domácnosti jest treba, doporučujeme vřele Tkalcovské výrobní společenstvo „Vzájemnost“ v Hronove (Čechy). Vlastní výroba. První nákupní pramen. Nejvýhodnější nákup pro nevesty, hotely a ústavy. Cenník a vzorky na ukázkou zdarma a franco.

Do úctivej pozornosti

odporúčam bal sam Svätého Antona Paduanského. Nežičisielne mnoho listov podakovania, potvrdzujú to, že ctitelia svätého Antona tento balsam čo domový lek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve, hlavybôľu, lámkam a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halierov.

K dostaniu výlučne u

Jozefa Hübner, lekárň Červeného kríža, B. J. Erzsébet királyiné-út 22. szám.

MAJETOK; dom, role aj horové právo v Hliniku (Trenčianska stolica) za 11.000 korún predáva Simon Zafka v Ružomberku (Rózsahegy).

Najlepšie

Koše

dodáva známa firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Vianočné dary 1903.

V New-Yorku a v Londine nešialani ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený. splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajoiarov nasledujúce náradie pošlem:

6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci lížice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové lížice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú lížicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú lížicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus rajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

neni kamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spatky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodnú príležitosť použiť žeby si túto okrásľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej do každej lepšej domácnosti príliš je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 193. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár barón Bánffy jeho exell.

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Maloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú. Rozčov. Kr. Sörénska st. S. Keresztes hlavné slúžn.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kříž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojíme: pri lamke, lupaniu, astmatických neduhoch a bezsnivost, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, boľasti hlavy a zubov po-

Nietajni prostriedok

žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že mój apparat nema sa držať za apparat Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakazaný, keďže mój dvojnásobne magnetický kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporučané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój apparat upotrebiť.

Malý apparat stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparat 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Vo svoj vlastný prospech

nech pozoruje ctené obecnstvo na nasledujúce:

Svetoznámy Fellerov Elsa-Fluid, ktorého jediným dorábateľom je **Eugen V. Feller**, lekárnik v **Stubici**, Templom-u. č. 18. (záhrebská stolica), pre jeho mimoriadnu dobrotu a zvlášte významné vlastnostné v celom svete na každej výstave najprvšie vyznamenania a odmeny obdržal. Na tisíce je tých objednávok, ktoré lekárnik Feller z každého kraja na svete obdží denne cieľom jeho dôbroby chýrneho Fellerovho Elsa-Fluidu a Fellerovych Elsa-Piluliek.

Nesvedomiti napodobovateli a

ale tak mysleli, že keď naničhodné babraniny dorobia a pod podobne znejúcim menom do obehu donesú, dobré meno svetoznámeho Fellerovho Elsa-Fluidu využijú, tak mysleli, že tí ľudia, ktorí o napodobneninách znejúci oznam čítajú, snáď pomýlia Fellerov Elsa Fluid s napodobneninami a namiesto Fellerovho Elsa-Fluidu tie napodobneniny objednávať budú.

Zeby aspon čítajúce obecnstvo bolo ochránené, upozorňujeme ho, zeby také napodobneniny na žiaden pád neobjednávalo a nekupovalo.

Pozorujte,

lebo len Fellerov Elsa-Fluid je pravý a chráňte sa od všelijakých bezcenných napodobnenín.

☞ **Pozorujte**, aby ste či to už lacnými cenami, či podobne znejúcimi menami neboli zavedení!

☞ **Pozorujte**, aby ste Fellerov pravý Elsa-Fluid a pravé Fellerove Elsa-Pilulky len u **Eugena V. Feller**a, lekárnika v **Stubici**, Templom-u. 18. (záhrebská

stolica) objednávali. Keďže ale na vašom bydliaom mieste chcete pravý Fellerov Elsa-Fluid kúpiť, **vtedy tym skorej máte dať pozor**, že len Eugena V. Feller, stubického lekárnika výrobky máte pýtať a porovnajete spolu pakovanie, vignettu a ochrannú známku. Našli sa už tiež aj takí napodobovatelia, ktorí sú tak nesvedomiti, že ešte aj farvu vignetty na fľaške prilepenej, vonkajšie znaky ochrannej známky, ba aj podobu samej fľašky napodobnovali, len aby ctené obecnstvo tým ľahšie zaviedli.

Tych 60.000 pod'akovacích listov,

ktoré lekárnik Eugen V. Feller z každej čiastky sveta dostal, každému k službám stoja, každý ich môže v pôvodine prečítať a od odosielateľov týchže listov môže sa pýtať, aby si presvedčenie nadobudnul o tom, že týchto 60.000 ľudí jedenkaždý bez všetkého napomenutia a len zvdacnosti a vlastnej pohnútky písali týchto mnoho pekných listov.

☞ Dôležité! ☞

Do vďačnej pozornosti sa odporúča ešte ctenému obecnstvu, zeby pravý Fellerov Elsa-Fluid zavčas objednali a nečakali dotedy, keď už na tento výtečný liek pálčivú potrebu majú. Známo je aj to, že lekárnik Feller dostane tisíce objednávok, takže objednávateľom viacráz dlho treba čakať. Ponevác ale Fellerov Elsa-Fluid čím je starší, tým je lepší a ponevác je odporúčajúce, aby tento účinkujúci prostriedok vždy bol pri ruke, **vo svoj vlastný prospech robia, keď ho čím prv objednávajú a tenže doma stále napohotove držia.**

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z essen:ii prijemne voňajúcich bylín so známku „Elsa“)

musí na všetkých úpravách a na každej fľaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne Fellerov «Elsa-Fluid» vyznačený bol zlatou medailou, krížom a čestným diplomom v novejšom ale čase španielsky rád červeného kríža vyznačil šotovitela «Fluidu» záslužnou striebornou medailou. Objednávajú si Fellerov «Elsa-Fluid» len poštovou dobičkou, alebo za vopred zasláné peniaze.

Cena opravdového Elsa-Fluidu:

Aj s portom, skatulkou a návodom k upotrebeniu!	12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún — hal.
24 " " " "	12 " " " "	8 " 60 "
36 " " " "	18 " " " "	12 " 40 "
48 " " " "	24 " " " "	16 " — "
60 " " " "	30 " " " "	20 " — "

Zdarma

dostanete po každom opätovne objednanom tucte Elsa-Fluidu 1 fľašku.

Ďalej odporúčajú sa **FELLEROVE**

Rebarbara-Elsa-Pilulky

Najlepší, najlacnejší, tisíckrát vyprobovaný prostriedok na prehnanie; účinkuje rýchle, isto, bezboľasne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomáha trávenie, čistí a ulavuje bóle a choroby žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) s úpravou stojí 4 koruny franko.

☞ **Všetky tinktúry, kvapky dľa predpisu pharmacoepa, jako k. p. Hoffmanové-kvapky, Kamillové-kvapky, cimetová čili škoricová-tinktúra žalúdkové-kvapky, Melissovýlieh, všetky sa môžu tam objednať. Cena jedného tuctu malých fľaštičiek 2 koruny** jestli sa spolu s Elsa-Fluidom objedná. Bez Fluidu sa môžu len 2 tucty najmenej objednať na raz za 5 korún; pošta darmo.

☞ **Výborný flajster na otlaky, stvrdnutú kožu, bradvice a sbieraniny môže sa dať k predošlému zapakovať za 50 fillierov.**

☞ **Len FELLEROV ELSA-FLUID je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí, písme rekommandovano.**

Už viac ako 8 rokov typela moja manželka na nohy bolenia a ja zas na veľké pychanie v boku, tok však po niekoľkoráz natrením Elsa-Fluidom mi prestalo.

Jan Duluz,
v Soprone

Kto chce dostať Fellerov Elsa-Fluid, a prave Fellerove Elsa pilulky, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábateľa:

EUGEN V. FELLER, lekárnik,

dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
STUBICA, Templom-utcza 18. sz. (záhrebská stol.)

Na prosby, prospekty, návody, ku užívaniu atď. dostane každý z darma

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárnika **Jozefa Töröka**, Kráľovská ulica č. 12., v lekárni «Nádor» dra **Eggera Vaci-körút** č. 17. a v lekárni **Bélu Zoltána Szabadság-tér**.

Mnoho som trpela na žalúdkové krče, na bolenie zubov a moich zamrzých nôh, ale odkedy upotrebujem «Fellerov Elsa-Fluid», teším sa najlepšiemu zdraviu. Aj druhých upozorním na tento výtečný prostriedok, ktorý mňa a aj mnohých mojich známych oslobodil od bolesti.

Gurahoncz.
Katarina Lakhaub, baba.